

**НОРЛАТ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ
ЗЕЛЕНОДОЛЬСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ**

РЕШЕНИЕ
25 августа 2021 года

КАРАР
№46

Норлат авыл жирлеге Советының 2021 елның 9 мартандагы 27 номерлы каары (Татарстан Республикасы Норлат авыл жирлеге Советының 2021 елның 23 апрелендәге 30 номерлы каары белән кертелгән үзгәрешләр белән) расланган Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районның Норлат авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге жирләргә кermägәn яшел үсентеләр кису тәртибе турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында.

Россия Федерациясе Урман кодексы, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" гы Россия Федерациясенең 2003 елның 6 октябре, 131-ФЗ Федераль Законы, "Эйләнә-тирәлекне саклау турында" 10.01.2002 ел, № 7-ФЗ Федераль законы, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы «Нурлат авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге жирләргә кermägәn Нурлат авыл жирлеге территориясендә яшел үсентеләрне рациональ файдалану, саклау һәм яңадан торғызу максатларында, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районаны Норлат авыл жирлеге Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. Норлат авыл жирлеге Советының 2021 елның 9 мартандагы 27 номерлы каары (Татарстан Республикасы Норлат авыл жирлеге Советының 2021 елның 23 апрелендәге 30 номерлы каары белән кертелгән үзгәрешләр белән) расланган Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районның Норлат авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге жирләргә кermägәn яшел үсентеләр кису тәртибе турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертергә:

1.1. статьяның алтынчы абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

"Агач-8 см. дан да ким булмаган диаметрлы үсемлек»

1.2. 1 статьяның унөченче абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә: "Компенсация ягыннан яшелләндерү - юк ителгән яки зыян күргән яшел үсентеләр урынына яңадан утырту һәм аларны тулысынча үсеп китүгә кадәр саклап калу.»

1.3. 3.4.3 пункт. түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«3.4.3. киселгэн агач өчен түләүне (түләү) исәпләү. Киселгэн агач өчен түләү сүтеген яшел утыртмаларның бәясен исәпләү һәм Норлат авыл жирлеге Советы каары белән расланган компенсацион яшелләндерүү методикасы нигезендә исәпләнә.

Югарыда курсателгэн эшләрне башкару гариза бируче хисабына башкарыла.
Рөхсәтнең гамәлдә булу срокы-90 көн.»

1.4. пункт 3.14 исключить.

2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "ташлана торган яшел утыртмаларның бәясен исәпләү һәм компенсация яшелләндерүен үткәрү методикасын раслау (1 нче күшымта)

3. Элеге каарны Интернет чөлтәренең Татарстан Республикасы хокукий информация рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре составындагы Зеленодольск муниципаль районы информация сайтында (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>), шулай ук Норлат авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында: Норлат авылы, Гагарин урамы, 46 йорт (жирлек администрациясе бинасы), Норлат авылы, М. Фәйзуллин урамы, 17 йорт («Идел Аръягы»узәге бинасы) урнаштырырга.

Норлат авыл жирлеге башлыгы,
Совет рәисе

И.М.Саттаров

Сүтелә торган яшел утыртмаларның бәясен исәпләү һәм компенсацион яшелләндөрүне үткәрү методикасы.

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1. Методика Нурлат авыл жирлеге территориясендә урнашкан яшел үсентеләрне заарлау яки юк иту очрактарында, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Нурлат авыл жирлеге бюджетына кертелергә тиешле түләүләрне исәпләү өчен билгеләнгән.

1.2. Методика кулланыла:

- инвестицион проектларның эйләнә-тирә мохиткә йогынтысын бәяләү һәм потенциаль зыянны бәяләү өчен аларның экологик экспертизасын өзөрләү процессында, ул Нурлат авыл жирлеге территориясендә яшел үсентеләргә кагылышлы хужалык эшчәнлеген тормышка ашырганда барлыкка килергә мөмкин;
- яшел үсентеләрне дөрес кискән (сүтеген) өчен түләү күләмен исәпләгендә;
- яшел үсентеләрне мәжбүри күчереп утыртканда (яшел үсентеләрнең 1/2 өлеше);
- Нурлат авыл жирлеге территориясендә яшел утыртмаларның бәясен билгеләү белән бәйле башка очракларда.

1.3. Яшел үсентеләрне сүтү (кисү) белән китерелә торган зыян яшел утыртмаларның урнашу урыны, яшелләндөрү объектларының экологик һәм социаль әһәмияте кебек факторларның әһәмиятенә йогынтысын исәпкә алып исәпләнә.

1.4. Законсыз кисү, юк иту, зыян китерү, казып алу өчен гаепле затлар гамәлдәге законнар нигезендә җаваплы. Законда билгеләнгән тәртиптә салына торган административ яки жинаятың жәзасын үтәү гаепле затларны эйләнә-тирә мохиткә зыянны тулысынча каплаудан азат итми.

Агач, куаклар һәм лиан үстерүгә, шулай ук аларны юкка чыгарылган яки зыян күргән яшькә кадәр тәрбияләү белән бәйле чыгымнар бәяләре һәм нормативлары агач, куакларның (Сбц) тәп тәрләрен юк иткәндә (кисү, сүтү) һәм (яки) яшел утыртмаларны юк иткәндә (кискәндә) компенсация бәясен исәпләү методикасы нигезендә исәпләп чыгарылган тәп тәрләренең эквивалент база бәяләре белән билгеләнә.

1.5. Натураль рәвештә яшелләндөрү торак пункт территориясендә үткәрелә, анда Яшел утыртмаларга зыян китерү яки юк иту күздә тотыла яисә юкка чыгарыла, юкка чыгарыла торган агачлар, куаклар саны заарланган яки юк ителгән агачлар, куаклар саныннан ким була алмый, ә булдырыла торган газон, чәчәк мәйданы заарланган яисә юк ителгән газон, чәчәк түтәлләре, табигый үлән катламы мәйданыннан ким була алмый.

Акчалата рәвештә компенсацион яшелләндөрү кызықсынучы зат тарафыннан юкка чыгарылган (киселгән, сүтеген) һәм (яки) зыян күргән яшел үсентеләрнең (алга таба - яшел утыртмаларның компенсация бәясе) компенсацион бәясен түләү юлы белән натураль рәвештә компенсацион яшелләндөрүне гамәлгә ашыру мөмкин булмаганда гамәлгә ашырыла. Нурлат авыл жирлеге башкарма комитеты яшел

утыртмаларның компенсация бәясен исәпләү һәм яшелләндеруңең компенсация бәясен исәпләү методикасы нигезендә яшел утыртмаларның компенсацион бәясен исәпләп чыгара.

2. ЯШЕЛ ҮСЕНТЕЛӘРНЕ КЛАССИФИКАЦИЯЛӘУ һәм ИДЕНТИФИКАЦИЯЛӘУ УТЫРТМАЛАРНЫҢ БӘЯСЕН БИЛГЕЛӘУ ӨЧЕН. КОМПЕНСАЦИОН ЯШЕЛЛӘНДЕРҮ.

2.1. Төп төр яшел утыртмаларның компенсацион бәясен исәпләү өчен, функциональ билгеләнешенә һәм территорияләрнең урнашына карамастан, үсемлекләрнең түбәндәге классификациясе кулланыла:

-яшеллек;

-куак;

- травянистый покров (газоннар һәм табигый үлән үсемлекләре).

2.2. Төрле агач һәм куаклар токымнары үз кыйммәтләре (декоратив үзлекләре) буенча төркемнәргә берләштерелә.

1 нче таблицада күрсәтелгән 4 төркем бүленә: ылышлы агачлар һәм куаклар; 1 нче төркем яфраклы агачлар һәм куаклар (аеруча кыйммәтле); 2 нче төркем яфраклы агачлар һәм куаклар; 3 нче төркем яфраклы агачлар һәм куаклар (аз кыйммәтле).

1 таблицада санап үтелмәгән агач һәм куаклар токымнары тиешле төркемгә охшаш билгеләр буенча тиңләштерелә.

Таблица 1

Агач һәм куакларны аларның кыйммәтләре буенча бүлү
(декоратив үзлекләре)

Үлкәслү агачлар һәм куаклар	Яфраклы агачлар һәм куаклар		
	1-я группа	2-я группа	3-я группа
Чыршы, кедр, карагач, пихта, нарат, тuya, можжевельник, тис, башка үлкәслү токымнар	Акция Ак, бархат амурский, вяз, имән, ива (Ак, вавилонская, остролистная, рус), каштан конский, клен (ясенелист кленыннан тыш), юкә, лох, чикләвек, ясень; куаклар: самшит, бирючина (бигрәк тә пестролист формалары), форзиция, рододендрон, кин яфраклы токымнар	Каен, боярышник (штамб формасы), жиләк-жимеш декоратив (алма, слива, груша, абрикос h. б.), миләш, тирәк (Ак, Берлин, Канада, кара, пирамидалы), шомырт; куаклар: спирея, боярышник, карлык, куыкчы	Ива (1 нче төркемдә курсәтелгәннәрдән тыш), ясенелист, ольха, осина, тополь (балъзамик); куак: арония, крушина, бересклет, кыргый үсүче куак таллары, башка яфраклы токымнар

Таблица 2

Агачның һәм кәүсәнең диаметрының төркеменә бәйле рәвештә қыйммәтләр коэффициентының әһәмияте.

№ п/п	Яшелләндерелгән территорияләрнең үсемлекләрен классификацияләү	Диаметрлары, см	агачның қыйммәтлеге коэффициенты , Кцд
Ылышлы токымлы			
1.	Ылышлы агачлар	6,0-12 см	0,6
		12,1-24 см	0,8
		24,1-40 см	1,0
		40,1 һәм артык см	1,2
Яфраклы			
2.	Яфраклары агачлар 1-нче группа	6,0-12 см	0,6
		12,1-24 см	0,8
		24,1-40 см	1,0
		40,1 һәм артык см	1,2
3.	Яфраклары агачлар 2-нче группа	6,0-12 см	0,6
		12,1-24 см	0,8
		24,1-40 см	1,0
		40,1 һәм артык см	1,0
4.	Яфраклары агачлар 3-нче группа	6,0-12 см	0,6
		12,1-24 см	0,8
		24,1-40 см	1,0
		40,1 һәм артык см	0,8

2.3. Агачлар шаулап исәпләнә. Әгәр агач тамыр муеннынан 1,3 м биеклектә 8 см диаметрлы берничә ствол булса, исәп-хисапта һәр кәүсә аерым исәпкә алына. Клен ясенелистный дип санарга бер агач булу-булмауга карамастан, саны стволов, растущих бер тамыр.

2.4. Төркемнәрдә қуаклар штуклап исәпләнә. Тере шәһәрчектә киселә торган қуакларның саны ике катлы бүлмә, 3 қуак - бер үк бүлмә каршындагы һәр қуак метрына 5 қуак исәбеннән билгеләнә.

2.5. Үзбушаткыч агачлар һәм қуаклар (бердәм сомкнутый полог барлыкка китерә торган үзбушаткыч һәм үзбушаткыч токымлы агачлар һәм (яки) қуаклар) үсемлекләре саны һәр 100 кв. м. га 20 агач исәбеннән билгеләнә.

2.6. Үзбушаткыч ағачларның Знче төркеменә караган һәм 5 см диаметрлы кәүсә диаметрында житмәгән үзбушаткыч ағачлар компенсация бәясен исәпләгендә исәпкә алышынан.

2.7. Газоннар һәм табигый үлән үсемлекләре саны квадрат метр мәйданнан чыгып билгеләнә.

3. Яшел үсентеләрне юк иткәндә (кискәндә, сүткәндә) һәм (яки) зыян күргән очракта компенсация бәясен исәпләү

Компенсация бәясе - заараланган яки юк ителгән вакытта аларның кыйммәтләрен, шул исәптән яшел үсентеләрне булдыруга һәм карап тотуга киткән чыгымнарны да кертеп, юкка чыгарыла торган яшел үсентеләргә ирешү өчен кирәkle һәм житәрлек булган чыгымнарны да кертеп, исәпкә алу өчен билгеләнә торган яшел үсентеләрне бәяләү.

3.1. Яшел утыртмаларның компенсация бәясе түбәндәге формула буенча билгеләнә:: Скс= Скс, кайда:

Скс-яшел үсентеләрнең компенсация бәясе, сум.;

Склар-и төр яшел үсентеләрнең (агачлар, куаклар, газон, табигый үлән катламы) компенсация бәясе, сум.

3.2. Яшел утыртмаларның аерым төрләренең (агачлар, куаклар, газон, табигый үлән покры, чәчәклекләр) компенсация бәясе түбәндәге формула буенча билгеләнә::

Сксⁱ = (Сбц x К Кнорм x К Кантр x К к Кост) x N, кайда:

Сксⁱ-и төр яшел үсентеләрнең (агачлар, куаклар, газон, табигый үлән катламы, чәчәк түтәлләре) компенсация бәясе, сум.;

Сбц-төп агач, куаклар, газон, табигый үлән катламы, чәчәк түтәлләренең база бәяләре (1 агач, 1 куак, 1 погонлы тере калайның 1 кв. метры, 1 кв. метры, газон 1 кв. метры, чәчәк түтәлләре), сум.;

Кз-яшел утыртмаларның социаль-экологик әһәмиятенә төзәтмәләр коэффициенты;

Торак пунктларны яшел үсентеләр белән тәэммин итү коэффициенты;

Кантр-торак пунктның антропоген йөкләнеше коэффициенты;

Кв-яшел утыртмаларның су саклау кыйммәтенә төзәтмәләр коэффициенты (су саклау зонасына төзәтмәләр коэффициенты);

Кост-яшел утыртмаларның сыйфатлы торышына төзәтмәләр коэффициенты;

N-I төрдәге (агачлар, куаклар, газон, табигый үлән катламы, чәчәклекләр), юк ителергә тиешле яшел үсентеләр саны, шт., п. м, кв. м.

3.3. Төзәту коэффициентларының әһәмияте:

3.3.1. Кз-яшел утыртмаларның социаль-экологик әһәмиятенә төзәтмәләр коэффициенты яшел утыртмаларның социаль, тарихи-мәдәни һәм табигатьне саклау әһәмиятен исәпкә ала һәм күләмдә билгеләнә:

2,5 - төбәк һәм жирле әһәмияттәге максус сакланылучы табигать территорияләре һәм рекреацион зоналар өчен;

1,5-торак зоналар өчен;

0,7-территориаль планлаштыру һәм шәһәр төзелешен зоналаштыру документлары нигезендә торак пунктлар жирләре составына керүче башка территорияләр өчен.

Торак пунктларның яшел үсентеләр белән тәэммин ителеше нормасы - коэффициенты торак пунктлар өчен гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр мәйданы нормативларыннан чыгып билгеләнә.

Билгеләнә:

1. гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр мәйданы нормативын үтәгәндә, 1 нче йорт, анда яшелләндерүнең өлеше $D - D = S_{\text{факт}} / \text{нормалар}$, кайда: Факт-торак пунктның бер кешесенә туры килә торган гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләрнең факттагы мәйданы.

Норма - торак пунктның бер кешесенә гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр мәйданы нормативы, м :

$1,2-0,5 < D < 1;$

$1,4-0 < D 0,5.$

Кантри-торак пунктларның антропоген йөкләнеше коэффициенты кешенең әйләнәтире мохиткә хужалык эшчәнлегенең йогынтысы дәрәҗәсен исәпкә ала

Билгеләнә:

1 . Сәнәгать һәм фәнни-белем бирү зonasы өчен;

0,9 - инновацион зона өчен;

0,7 - урман сәнәгате һәм агросәнәгать зonasы өчен.

Су саклау зonasына тәзәтмәләрнең K_B - коэффициенты яшел утыртмаларның су саклау функцияләрен исәпкә ала һәм күләмдә билгеләнә:

2,5-ачык сулык (сулык)яр бue зonasында урнашкан яшел үсентеләр өчен;

1,8-ачык сулык саклау зonasында (сулык) урнашкан яшел үсентеләр өчен; 1,0-калган территорияләр өчен.

Ксост-коэффициент яшел утыртмаларның хәзерге торышына тәзәтмәләр яшел утыртмаларның факттагы торышын исәпкә ала һәм күләмдә билгеләнә:

1,0 - яшел үсентеләр өчен яхши хәлдә;

0,5 - яшел үсентеләр өчен канәгатьләнерлек хәлдә;

0,2 - канәгатьләнерлек хәлдә яшел үсентеләр өчен.

Юк ителгән яшел утыртмаларның факттагы торышын билгеләү мөмкин булмаганда,

Ксост = 1 кабул ителә.

3.3.2. Юкка чыгарылган (киселгән, жимерелгән) яшел утыртмаларның төр составын һәм факттагы торышын билгеләү мөмкин булмаган очракта, зыян күләмен исәпләү яфраклы агачларның (аеруча кыйммәтле) 1 нче төркеменең максималь бәяләү бәясе буенча үткәрелә һәм Ксост = 1 кабул ителә.

3.3.3. Үсешне туктатуга кiterми торган агач һәм куакларга зыян килгәндә, зыян салынган агачның яисә яшелләндерү объектының компенсация бәясенән 0,5% күләмендә исәпләнә. Яшел үсентеләрне үз белдеген белән суткән очракта зыян 5 тапкыр күләмдә исәпләнә. Сүтелгән яки зыян күргән утыртмаларның бәясе күрсәтелгән кагыйдәләргә туры кiterеп исәпләнә.

3.4. Яшел утыртмаларның компенсация бәясен исәпләү нормативлары

яшелләндерү объектларын төзу

3.4.1. Яшел утыртмаларның һәм яшелләндерү объектларының компенсация бәясен исәпләү нормативлары өчен яшел утыртмаларның база бәяләре кабул ителә.

3.4.2. Агачның база бәясе, токымыннан чыгып, түбәндәге формула буенча билгеләнә:

Сбцд = (Спдj + Суд x Квпд) x Кцд, где:

Сбц-агымдагы чорга бер агачның база бәясе, сум.;

Спд-агымдагы чорга утырту материалының (агачның) бәясен исәпкә алып, бер агач утыртуның смета бәясе, сум (әлеге методикага күшымта нигезендә билгеләнә);

j-төркем агач токымнары буенча аларның кыйммәтләре (1 таблица нигезендә билгеләнә):

ылыслы агачлар һәм куаклар өчен-7,

1 нче һәм 2 нче төркем-5 нче группа яфраклы агачлар һәм куаклар өчен,

3 нче төркемдәге яфраклы агачлар һәм куаклар өчен-2.

Суд-агымдагы чорга бер агачны карауның смета бәясе, сум (әлеге методикага күшымта нигезендә билгеләнә);

Квд-агымдагы чорга агачларны торғызу чыгымнарын исәпләгендә исәпкә алына торган еллар саны;

Кц-агач кыйммәтләренең коэффициенты (1, 2 таблицалар нигезендә билгеләнә).

3.4.3. Бер куакның, тере шәһәрнең 1 погонлы 1 метрының база бәясе формула буенча билгеләнә:

Ахк = Спк + Сук X Квпк, кайда:

Сбцк-бер куакның база бәясе, агымдагы чорга 1 метр тере табигатьнең 1 метры, сум.;

"Бер куак утыртуның смета бәясе, агымдагы чорга утырту материалы (куак) хакын исепке алыш, 1 погонлы тере ейленешнеп 1 метры, сум (бу методика күшымтасы буенча билгелене).;

- Бер куак өчен еллык карауның смета бәясе, агымдагы чорга тере шәһәрнең 1 погонлы метры, сум (әлеге методикага күшымта нигезендә билгеләнә);

Кпк-бер куакны торғызу чыгымнарын исәпләгендә исәпкә алына торган еллар саны, агымдагы чорга 1 погонлы тере чишмә метры.

Юк ителә торган (киселә торган, киселә торган) яшел үсентеләр өчен компенсацияне исәпләгендә исәпкә алына торган еллар саны:

агачлар өчен - 3 ел;

куаклар өчен-1 ел;

газоннар һәм чәчәкләр өчен-1 ел.

3.4.4. Үлән катламының база бәясе түбәндәге формула буенча билгеләнә:

Сбцт = Спт + Сут, где:

Сбц-агымдагы чорга 1 квадрат метр үлән катламының база бәясе, сум.;

Спт-агымдагы чорга утырту материалының бәясен исәпкә алыш, 1 квадрат метр газон жайлланмасының смета бәясе, сум (әлеге методика күшымтасы нигезендә билгеләнә); агымдагы чорга газонның 1 квадрат метрына еллык карауның смета бәясе, сум (әлеге методикага күшымта нигезендә билгеләнә).

3.4.5. Цветникның база бәясе түбәндәге формула буенча билгеләнә::

$S_{бц} = S_{бц} + S_{уц}$, кайда:

Сбц-агымдагы чорга 1 квадрат метр чәчәклекнең база бәясе, сүм.;
МЦ-агымдагы чорга утырту материалының бәясен исәпкә алып, 1 квадрат метр
чәчәклек урнаштыруның смета бәясе, сүм.;
Суц-агымдагы чорга 1 квадрат метр өчен еллық карауның смета бәясе, сүм.

**Яшел утыртмаларның компенсация бәясен исәпләү өчен
кулланыла торган күрсәткечләр.**

Яшел үсентеләрне классификация ләү (ЗН)	Яшел утыртмаларның төре (тибы)	2019 елның 4 кварталы бәяләрен дә ЗН булдыру буенча эшләрнең бәясен (сум) НДС белән (сум)	Утырту материалын ың бәясе 2019 елның 4 кварталы бәяләрендә НДС белән төзеләчәк (сум)	Утырту материалын ың бәясен исәпкә алыш, утыртуның смета бәясе (сум)	2019 елның 4 кварталы бәяләрен дә еллык карауның смета бәясе НДС белән (сум)
1	2	3	4	5	6
Ылышлы агачлар берәмлек	- чәнечкеле чыршы	1577,77	1104,94	2682,71	1278
	- туя	1577,77	650,37	2228,14	1278
	- гади нарат	1577,77	265,65	1843,42	1278
Яфраклы агачлар төркем 1 бер.	- ат каштаны	1577,77	3894,80	5472,57	1278
	- гади вяз	1577,77	2035,35	3613,12	1278
	- юкә төрле яфраклы	1577,77	1559,01	3136,78	1278
	- очлы яфраклы клен	1577,77	1469,30	3047,07	1278
	- корычагач	1577,77	606,71	2184,48	1278
	- чикләвек (караган)	1577,77	219,49	1797,26	1278
	-алмагач	1577,77	249,91	1827,68	1278
Яфраклы агачлар төркем 1 бер.	- миләш	1577,77	227,91	1805,68	1278
	- боярышник штамбовый	1577,77	1956,78	3534,55	1278
	- каен	1577,77	841,95	2419,72	1278
	- шомырт	1577,77	2596,59	4174,36	1278
	- тополь	1577,77	1473,33	3051,1	1278

Яфраклы агачлар III төркем 1 бер.	- ива	1577,77	472,96	2050,73	1278
Куаклар 1 бер.					
- ылышлы	можжевельн ик	1577,77	309,41	1887,18	1278
	- дүләнә	1577,77	555,42	2133,19	1278
	- барбарис	1577,77	177,92	1755,69	1278
	-сары акация	1577,77	199,34	1777,11	1278
Газон, табигый үлән покры, чәчәк түтәлләре, 1 кв.м	Гади Газон, чәчәк түтәлләре	160,80	64,8	225,60	295,2

* Яшел утыртмаларны алганда зыян (зыян) куләме алдагы чорда товарларга (эшләргә, хезмәт күрсәтүләргә) куллану бәяләренең үзгәрүен исәпкә алучы коэффициент – дефлятор коэффициентын исәпкә алып үзгәртелергә тиеш.

4. КОМПЕНСАЦИЯ ЯШЕЛЛӘНДЕРҮДӘН АЛЫНГАН АКЧАЛАРНЫ КЕРТҮ ҺӘМ КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ

5.1. Сүтелә торган яшел үсентеләр өчен акча хисабына барлыкка килә:
яшел утыртмалар өчен түләү бәясе

- яшел утыртмаларның законсыз сүтелүенә китерелгән зыянны каплау (компенсацияләү)

- административ хокук бозулар турындагы законнар нигезендә алына торган яшел үсентеләргә зыян китергән өчен штрафлар

- гражданнарның һәм юридик затларның, шул исәптән чит ил затларының яшел үсентеләрне яклау һәм үстерү максатларына ирекле кертемнәре ;

-башка чыганаклардан керү

4.2. Яшел үсентеләрне юк иткәндә (кискәндә, сүткәндә) һәм (яки) зыян күргәндә, шулай ук компенсацион яшелләндерүдән алынган акчалар Яшел Үзән муниципаль районның Норлат авыл жирлеге бюджетына керә.

4.3. Яшел утыртмаларның компенсация бәясен кертүдән алынган акчалар естенлекле тәртиптә юкка чыгарылган яки зыян күргән яшел үсентеләрне яңадан торғызуга, шулай ук түбәндәге төр эшләрне финанслауга тотыла. :

- гомуми файдаланудагы яшелләндерү объектларының гамәлдәге яшел утыртмаларын карап totу һәм реконструкцияләү;

- үсентеләр һәм орлыклар, ундырышлы грунт сатып алу, утырту материалы китерү, туфрак әзерләү, агач һәм куаклар утырту, газон һәм чәчәклекләр урнаштыру;

- яшелләндерү чараларын тормышка ашыру өчен махсус техника (утырту, су сибү, күчереп утырту, чабу һ.б.) һәм яшелләндерү өлкәсендә башка максатларда сатып алу.